

Pader Flurin ha fatg il viadi grond

da Mariano Tschuor

En ses giuvens onns, e pader Flurin ei staus giuvens entochen cuort avon sia mort, ha el ascendiu ils biars dils cuolms sursilvans. Cun caschun de siu 80avel vess el bugen aunc fatgina tura sil Piz Russein. Mo igl ei buca vegniu adaquella ord il sempel motiv ch'el ha buca anflau il temps e la peda dad ir a muntogna. Ussa, Cun ses 93 onns, ha el fatg siu davos ed ultim viadi, quel vi sul cuolm grond tiels perdavons, vi tier la mumma Anna Maissen nata Cahannes, tiel bab Augustin, tier la sora Blandina e tiels frars Pius, Venanzi ed Augustin.

Pader Flurin, quei um ch'ei staus pertons e tons in um necessari, ei staus scomuntg e spiritual in um dalla baselgia. Baselgia el senn primar ed oriund dilplaid. Buca in carstgaun ecclesiastic, mobein in dalla cuminonza cristianache fa buca cunfins enviers quels d'inauter patratg, mobein includa tut quelsche han respect avon la scaffiziun divina. 1929 ei pader Flurin entraus enclaustra da Mustér. Sapientivamein leu ebuca forsa ad Engelberg nua ch'el veggiu fatg la matura 1927. El leva esser el territori romontsch. Pader Flurin eistaus bugen in claustral da sogn Benedetg. Per quei che la regla benedictinapossibilitesch era ina certa individualitad. Bein ha il pader giu da sbatter mintgatun cun las hierarchias claustralas, per quei ch'el ei maina staus in grondamitg d'autoritads humanas. Mo tuttina el anflau ses encardens - era en claustra e dapi 1964 specialmein a Rumeinen Val Lumnezia - per saver viver tenorla regla da sogn Benedetg sia individualitad. En quei senn ei il pader forsa bucastaus in «hazer» religius, aber sia religiusadad ni spiritualitad fuvu quella digl «ura e lavura». Denter sia veta religiusa ela profana deva ei buca cunfins, queimava tut in en l'auter, sco quei ch'el haviviu e dau exempel en biaras biaras autras domenas. In plaid preferiu dil paderfuvu «haver respect». La scaffiziun, la natira, il spazi da viver, igl ambient, las auas, las plontas; tut quei fuvu pil paderenzatgei dil pli sogn e sublim. El schevaadina ch'il carstgaun hagi da ver ina relaziun da respect cun la natira, perqueiche lezza seigi gie il mussament dallascaffiziun divina. Ord quella perschasiun ha, el battiu - sco quei ch'el haadina battiu en sia veta cun «fiug sogn» e perschadentamein - encunter las explotaziuns dallas auas, specialmein ord il Rein, ed ha protestau cun aulta vusch encunter la dismessa dil Plaun dalla Greina. Ei seigi stau la mumma Anna che hagi implantau en siu Gion Fidel (il num da batten da pader Flurin) igl «anim grond» per la «caussa romontscha». Pader Flurin scheva che la mumma hagi detg ad el cuort avon murir «hagies quitau dil romontsch».

Oz vai forsa empau vess da capir quei davos giavisch d'ina mumma a siu feagl, el context dalla famiglia Maissen-Cahannes denton tutavia capeivel. Tgei ha pader Flurin fatg cun quella cunzina da sia mumma? Luvrau in'entira veta per lungatg e cultura romontscha. Aschi banal sco quei tuna. Aber igl ei aschia. El ha scret poesias, teater e belletristica romontscha, el ha fatg vocabularis, scret grammaticas pil diever dils cuors romontschs e per la Fundaziun Retoromana Placi a Spescha, ha fatg nundumbreivels referats, propagau, derasau e studigiau il romontsch. Ed ha entras sias lavurs e siu exempel animau biars auters da suandar el. El ei staus in protagonist da beinenqual «span e debat» romontsch e tgi ch'experimentava vid il lungatg fuvu per el in «tartogn».

Pader Flurin ha dau biars onns, exact da 1936 entochen 1981, scola el gimnasi claustral a Mustér: Fisica, matematica, mineralogia (el veva giu doctorau a Fribourg cun la lavur «Mineralklüfte und Strahler der Sursilva - Fuoms e Cavacristallas»), musica e romontsch. Pader Flurin fuvu buca in magister sever e structurau. En sias lecziuns leva el dar in maletg arrundau digl «artg grond»; buca ton ils detagls ils pli zuppai ein impurtonts, mobein igl artg grond els connexs. Instrucziun interdisciplinara schess ins. Quei fatg ei characteristics per el, per quei ch'el ha dau vinavon a ses scolars ed amitgs, gie bunamein per siu esser: Buca zavrà e sclauder - mobein menar ensemen e veser la totalitad.

Ils davos meins che pader Flurin ei staus a Mustér en claustra ha el giu peda da tedlar musica. Quei ch'el fageva il pli bugen. S'entelli ch'ei veva dad esser pil solit musica da sia interpreta preferida Sabine Meyer cun la clarinetta. Dil letg anora dirigeva el las sinfonias da Mozart e Dvorák. Ed enten far quei fageva el bucca da rir. Ussa ei il pader buca pli. Siu spért allert e viv, senza paus e ruaus, siu plascher d'argumentar e filosofar, siu anim grond ch'el ha dau vinavon a tons e tons, sia buontad e siu fin humor, quei resta anavos sco testament da pader Flurin e fa pli lev la sperdita d'in bien amitg e d'ina personalitad senza paregl.